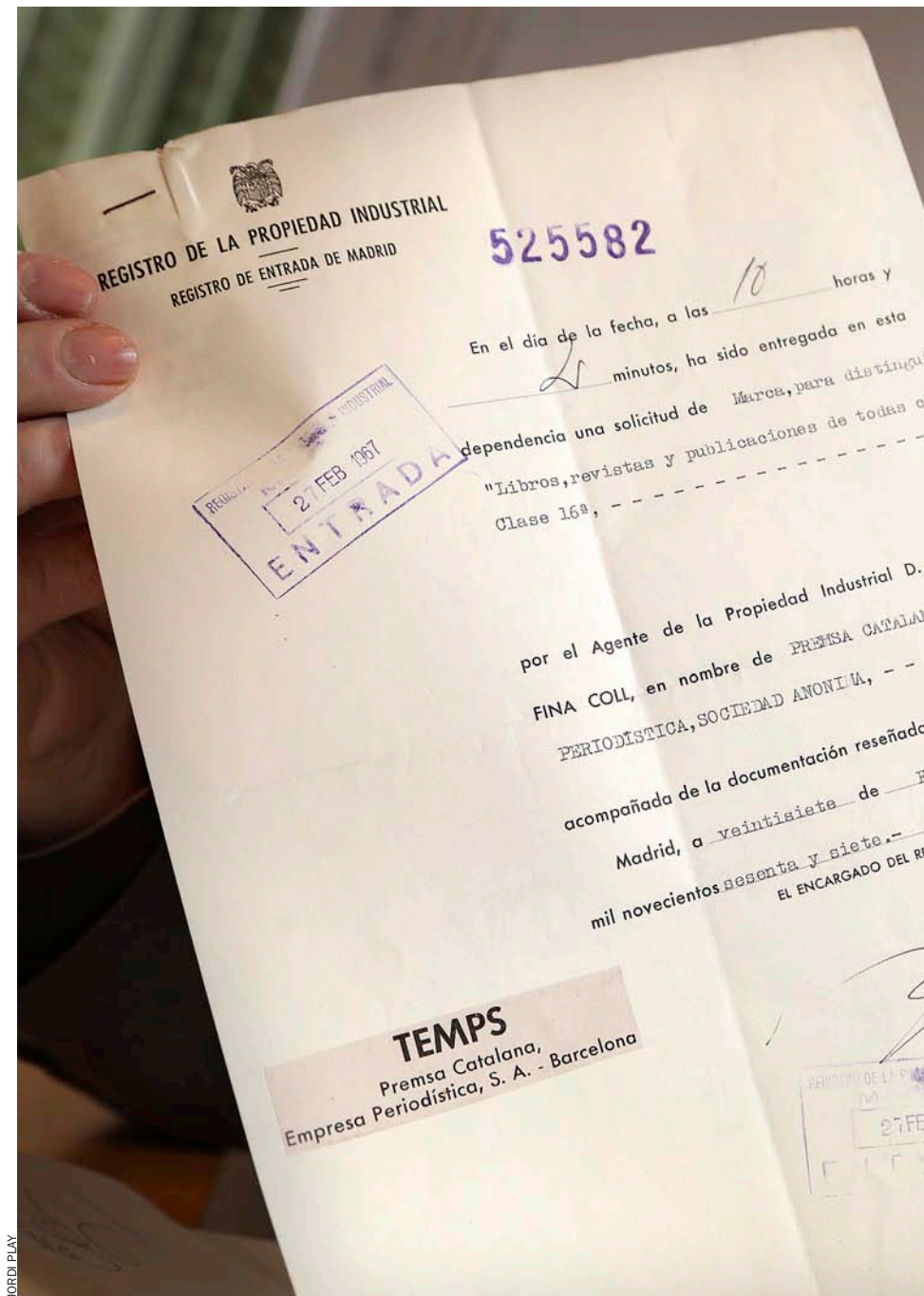

El 1966, Jordi Maluquer i Bonet demanava registrar la marca “El Temps” amb el somni de crear un setmanari. Mai no va sortir al carrer, però aquell projecte es va convertir en el diari ‘Avui’ l’any 1976. Mentre, a València, Eliseu Climent tenia al cap un setmanari per als Països Catalans, que va posar al carrer el 1984 amb el nom que Maluquer havia pensat 18 anys enrere i que Premsa Catalana va cedir a l’editor valencià. Avui, aquella idea que als anys setanta semblava una “barbaritat”, arriba al número 1.600 amb gairebé 31 anys de vida.

JORDI PLAY

La història oficial d’EL TEMPS arrenca el 4 d’abril de 1984 amb el número zero del setmanari independent d’informació general editat a València, que sortia al carrer a un preu de 125 pessetes. Però el nom de la capçalera feia divuit anys que havia començat a rondar per despatxos de Madrid i havia aconseguit el vist-i-plau de l’aparell censor del franquisme... De fet, el març de 1966 el règim rebia una petició de registre de la marca “El Temps”, quan ja existien els noms

registrats “Tiempo” i “El Tiempo”. Qui signava la petició era l’escriptor i periodista Jordi Maluquer i Bonet, i ho va aconseguir el 7 d’octubre de 1969 després de pagar 300 pessetes per a l’ús de la marca EL TEMPS durant cinc anys. Paral·lelament, també havia registrat les marques “Avui” i “L’Instant”. Què ordien Maluquer i el grup de persones quan van decidir registrar aquestes marques? “Volem fer un setmanari amb un cos de periodistes fixos, inspirat en els setmanaris de tall europeu que ja existien,

com el francès *L’Express*. Apostàvem per un producte periodístic molt internacional en català, evidentment que reflectís allò que passava al país, però no d’una manera prioritària, perquè en aquell temps, fer una cosa en català ja era revolucionari i no calia que a més a més tingués una intenció nacionalista”, explica en Jordi Maluquer.

Aleshores, a Catalunya s’editava en català *Serra d’Or* i *Orifloma*, de periodicitat mensual, i el setmanari *Telestel*, “però eren productes molt diferents,

A photograph of Jordi Maluquer i Bonet, an elderly man with glasses, wearing a suit and tie. He is holding a document in his left hand. The document has some text and a signature. The background is a plain, light-colored wall.

Jordi Maluquer i Bonet va registrar personalment la marca "El Temps", i va pagar 300 pessetes per utilitzar aquest nom durant cinc anys des del 1969.

EL TEMPS, una marca que va burlar el franquisme

nosaltres volíem construir una gran revista amb els millors periodistes, i de fet teníem la llista de fitxatges feta i també la tirada que tindria, d'uns 30.000 exemplars", recorda Maluquer. Però el cert és que tot el que hi havia eren idees i marques registrades, perquè el setmanari podria dir-se "El Temps", "Avui" o "L'Instant". Calia emprendre el dur camí de convèncer el règim franquista que aquell projecte no era el que semblava... El primer pas era crear una societat, Premsa Catalana, per poder

sol·licitar el permís. Estava integrada per ciutadans catalanistes coneguts dins l'ambient catalanista però sense cap pes específic, entre els quals Josep Espar Ticó i Jordi Maluquer. L'any 1967 vaig anar a Madrid a veure Manuel Fraga i li vaig dir que havíem invertit diners en un projecte de setmanari i que volíem que ens diguessin sí o no, però que no ens entretinguessin, perquè feia mesos que havíem presentat la sol·licitud. Em va dir que em prometia una resposta en una setmana. Mai no em va contestar",

assegura Maluquer, que fins i tot recorda que per demanar el permís, en no trobar cap periodista català amb titulació oficial que s'oferís, van demanar-li a un periodista de Granada, "que després va tenir molts problemes per trobar feina perquè l'havien catalogat de nacionalista català".

Passava el temps i a falta de resposta, els impulsors del mitjà de comunicació van canviar d'estratègia. L'any 1970 crearien una altra empresa Catalana de Publicacions, liderada per persones que "parlessin de tu a tu amb els ministres", com el president d'Òmnium, Pau Riera Sala, i el president de la Cambra d'Indústria, Andreu Ribera i Rovira. En aquesta ocasió van demanar permís per fer el setmanari EL TEMPS, el nom que tenien més consolidat. I novament, després de diversos viatges a Madrid, Andreu Ribera va tornar sense resposta. Era l'any 1971 i el règim els va dir que el dictador estava en un estat de salut delicat i que no podien permetre's cap risc polític.

De setmanari a diari. "Em vaig desanimar molt, havia dedicat molts anys a intentar fer una revista, buscar capital i registrar les marques. I quan ja ho donava tot per perdut, un bon dia vaig trobar en Josep Espar al carrer. Em va dir que no ens havien donat el permís perquè no érem prou forts. Amb Premsa Catalana, perquè érem uns desconeguts, i amb Catalana de Publicacions perquè si bé eren persones importants, no se l'havien volgut jugar. Per tant, em va dir, hem de fer un diari, i la força ens la donaran els subscriptors perquè n'hem d'aconseguir 50.000 abans de sortir. Aleshores a veure qui tanca un diari així!", rememora Maluquer.

I aquest és l'origen de l'*Avui*. Quan Franco va morir, ja tenien 33.000 subscriptors, i el nou govern d'Arias Navarro va donar el permís de seguida, el 5 de gener de 1976. Maluquer, com a conseller delegat del nou diari, tenia l'encàrrec que es publicàs el primer número per Sant Jordi. I així va ser, però "en precari i de forma precipitada, amb un director, en Josep Faulí, que ens va fer un diari que no era el que volíem, més convencional i tou del que esperàvem, i amb una redacció de 30 persones de les quals només una desena escrivien correctament, però vam sortir", explica.

Coberta del primer exemplar del diari Avui, als quioscs el 23 d'abril de 1976, i coberta d'EL TEMPS número zero, que va editar-se la setmana del 4 al 10 d'abril de 1984 a València.

Entre el fracàs d'“El Temps” i el naixement de l'Avui, encara hi va haver un darrer intent de fer realitat el projecte de setmanari. Josep Vergés, propietari de *Destino*, havia registrat la marca “L'Observador”. Maluquer i els seus companys van anar a veure'l per proposar-li que, ja que feia *Destino* en castellà, potser estaria interessat a fer un setmanari en català aprofitant la capçalera registrada. “La idea el va entusiasmar i ens va engrescar a tots. Ell s'encarregaria de la gestió empresarial i nosaltres dels continguts, i no s'hi posaria. Era fantàstic! Però l'any 1973, a Madrid li van dir que si no afluijava el to de *Destino*, no li donarien el permís. La revista era rendible, i Vergés no es va voler arriscar. I una vegada més, la porta tancada. Potser tenien raó, tots els que m'havien dit que fer un setmanari era una barbaritat...”, rememora Jordi Maluquer.

1984, ara sí. Passarien divuit anys des que Maluquer va registrar EL TEMPS amb la intenció de fer un setmanari fins que els lectors van poder llegir-lo. De la mà d'Eliseu Climent i a 350 quilòmetres de distància de Barcelona. El 4 d'abril de 1984 apareixia el número zero d'una revista que trencava un lapse de setanta anys sense setmanari en català al País Valencià –“el darrer havia estat *El Camí*–, però ho feia amb una visió de Països Catalans. “A València no hi havia res.

El franquisme va permetre registrar la marca “El Temps” a la dècada dels 60

Quan els socialistes arriben a governar al País Valencià vam pensar, com deia Joan Fuster, que com a mínim aquests no ens tirarien bombes, i que, per tant, ja podíem fer algun mitjà de comunicació”, recorda l'editor d'EL TEMPS. Amb Ciprià Ciscar de conseller de Cultura i Educació, la Generalitat valenciana va tirar endavant una llei d'ús i ensenyament que donava entrada al català a totes les escoles del País Valencià, “un fet insòlit des de feia 300 anys, perquè malgrat l'estatut lamentable que havien pactat Alfonso Guerra i Abril Martorell, aportava una certa tranquil·litat democràtica al País Valencià per iniciar projectes”, recorda Climent.

Però Climent, Fuster i d'altres persones vinculades al món universitari i a l'esquerra nacionalista no havien pensat inicialment en una revista, sinó en una ràdio. “Teníem el nom, Ràdio Zero, i en els locals on després hi hauria EL TEMPS, fins i tot hi havíem col·locat l'antena!”. Però Antoni Asunción, aleshores director general de Comunicació

de la Generalitat valenciana, va cridar Eliseu Climent per dir-li que no els donaria el permís. “Mai no ens ha importat tenir permís o no, però en aquella ocasió, com que estàvem espantats i no sabíem com fer una ràdio, perquè érem gent de paper, la negativa d'Asunción ens va alleugerir una mica, i vam pensar aleshores de fer EL TEMPS. Sense periodistes i sense ni cinc, és clar!”, rememora l'editor.

Gairebé tothom, Fuster inclòs, va desaconsellar a Climent tirar endavant la revista, “era una barbaritat”, em deien. Hi va haver alguna excepció, com la de l'aleshores president d'Unió Mallorquina i del Consell Insular de Mallorca, Jeroni Albertí: “Vaig presentar-li el projecte i em va dir que una revista així només podia néixer al País Valencià, perquè Balears és massa poca cosa demogràficament, i en canvi València tenia demogràficament molt més pes. I sobretot perquè aquesta visió només podia sortir de València, perquè els catalans no ens entenien ni als valencians ni als balears”, recorda Climent.

De seguida van arribar les reunions d'hores i hores per donar forma a la idea, i en una d'aquestes trobades a casa de Joan Fuster va sorgir el nom. “Ens va agradar perquè era un nom que no perdria actualitat i ens permetia sortir de la idea rural valenciana”, diu Climent. I com s'arriba a tenir un nom que ja estava registrat? La figura de Joaquim Maluquer Sostres, cosí de Jordi Maluquer, és clau. “Ell era un nexa d'unió entre Catalunya i el País Valencià, venia molt sovint i ens ajudava en tot, i ens va posar en contacte amb Catalana de Publicacions”. No hi va haver problemes. Dues actes notarials, on consta un preu de venda formal de 25.000 pessetes –a la pràctica, va ser una cessió–, i el vist-i-plau del consell d'administració de Catalana de Publicacions, van cedir la capçalera al nou projecte de setmanari.

Dues històries paral·leles, la d'EL TEMPS i l'Avui, que tenen en comú l'aposta per la nostra llengua i la visió nacional del país, però també una persona, Jordi Maluquer, que va persistir en l'intent de dotar el país d'un mitjà de comunicació potent quan això suposava jugar amb foc.

Gemma Aguilera